REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicarĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 199. Brașov, Miercurĭ 11 (24) Septemvrie. 1902.

Nota americană și Evreiĭ din România.

Intreg Israelul saltă de bucurie în urma notei, pe care guvernul Statelor-Unite a adresat'o, în afacerea emigrărei Evreilor din România, puterilor, carĭ au semnat tratatul dela Berlin. Diarele jidovescĭ nu mai sciu cum sĕ laude și preamăréscă acésta notă și se întrec pe sine chiar în născocirea a tot felul de minciunĭ despre pretinsa 'tirăniă, ce ar avé s'o îndure Evreii în România, minciunĭ ce de ordinar sunt însoțite de cele mai ticălóse insulte și clevetirĭ la adresa României.

Una din aceste foi dice despre intervenirea — vedĭ Dómne, pentru „umanitate“ și „civilisațiune“—a guvernului american, că este un eveniment surprindĕtor. In privința acésta are dreptate. Nu s'a scris póte de decĭ de anĭ o notă diplomatică mai pripită, mai fără tact și nefundată ca cea din cestiune, care dovedesce că secretarul de stat Mr. Hay e lipsit de informațiile necesare despre adevĕrata situațiune în România.

Se ridică din partea guvernului american contra României acusațiunea, că a vătămat articolul 44 al tratatului dela Berlin prin modul neuman, cu care ar fi procedat față cu Evreii imigrațĭ în țéră. Acest articol dice, că deosebirea de religiune și de confesiune nu póte sĕ fie în România motiv, pentru-ca cineva sĕ fie esclus dela esercitarea drepturilor cetățenescĭ, séu politice, séu dela oficiile publice, orĭ sĕ fie împiedecat de a esercita vre-o profesiune orĭ meserie; ér libertatea religiósă sĕ fie asemenea garantată tuturor locuitorilor.

Dela împlinirea acestor condițiunĭ s'a fost făcut dependentă recunóscerea neatêrnării țĕrii de către puterile semnatare. România nu numai că n'a desconsiderat aceste disposiții ale articolului 44, ci a făcut tot ce s'a putut pentru a li-se conforma. Prin revisuirea artic. 7 al constituției s'a delăturat piedeca, ce o punea acésta necreștinilor de a puté deveni cetățenĭ românĭ, — și s'a stabilit numai, că câștigarea drepturilor politice va atêrna dela naturalisarea individuală printr'un vot al camerei. Se înțelege, că țéra nu putea nicĭ-decum primi, fără a-și periclita esistența, naturalisarea în massă a Evreilor.

Puterile semnatare cunosc situațiunea, care s'a creat cu consimțĕmêntul lor propriu în România. Cum vine dér guvernul american, care nu face parte dintre aceste puterĭ, sĕ le admonieze, ca sĕ-șĭ împlinéscă datoria, ce ar fi luat'o asupră-șĭ în tratatul dela Berlin? Cum vine America-de-Nord sĕ se amestece în afacerile interne ale României?

Lucrul se póte esplica numai décă vom avé în vedere sistematica acțiune, ce de mulțĭ anĭ o desfășură Alianța israelită și totă tagma financiarilor evrei în favorul seminției lor din România, Au umblat și au încercat pe la Viena, Berlin, Paris etc., dór' vor isbuti sĕ dobêndéscă vre-o intervenție dela una din puterile semnatare, însĕ n'au reușit. Atuncĭ au trecut în America și aicĭ au isbutit, ducênd în eróre guvernul american asupra situațiunei Evreilor în România și a causei emigrării lor.

Cât de rĕu informat este Mr. Hay o dovedesce și prin aceea, că vorbesce de 400 mii de Evrei în România, pe când însu-șĭ organul oficios al Alianței israelite din Viena nu socotesce decât 300 mii de Evrei.

Mai este informat secretarul de stat american, că legea meseriilor ar fi causat ultimele emigrărĭ, legea despre care s'a dis, că prin ea toțĭ meseriașii evrei vor deveni muritorĭ de fóme. Agitatiunea contra acestei legĭ au pus'o la cale cei dela Alianță, băgênd spaimă în Evreii din România prin lățirea unor astfel de faime. Scim însĕ cum stau lucrurile în adevĕr. Evreii carĭ se află sub scutul român au fost declarațĭ egalĭ îndreptățițĭ cu meseriașii românĭ, în ce privesce documentarea capacității lor.

Ce vré dér Mr. Hay cu „documentul solemnel al civilisațiunei“, cum numesce una din organele Alianței nota sa? El pretecsteză, că cei o miie două de emigranțĭ Evrei, carĭ s'au aședat în America, ar supĕra pe Americanĭ nu atât din causă că ar imigra acolo, cât mai mult pentru-că sunt *siliți* a emigra din România în urma „tractărei barbare“, ce ar întêmpina-o în țéra acésta. Un slab și cu totul nebasat pretecst.

Sciu bine cei din Berlin, Viena, Petersburg etc. ce sĕ crédă despre tóte aceste însinuărĭ fără temeiŭ și de aceea nu se vor spăria de intervenția pentru „umanitate, civilisațiune și dreptate“ a Statelor-Unite, carĭ la rêndul lor s'au ilustrat așa de trist în privința acésta încercând a desființa cu forța poporul Filipinelor și carĭ, pe lângă alte multe pĕcate vechĭ și noue, n'au avut disposiție și rĕgaz de-a interveni pentru umanitatea și dreptatea călcată în picióre față cu poporul bur din Africa de sud.

In cestiunea jidovilor din România. Din Bucurescĭ se depeșéză, că diarul oficios „Independance Roumaine“, susținênd, că noua lege despre meserii nu conține nicĭ o disposiție, care ar lipsi altor legĭ de meserii, învită pressa română sĕ protesteze în unanimitate contra amestecului în legislația română.

Pressa germană și cestiunea jidovilor din România. Pressa națională din imperiul german este de acord întru a combate *intervenția Americanilor în favorul jidovilor din România.* Étă câte-va vocĭ de pressă:

„*Leipziger Neueste Nachrichten*“ scrie: Ipocrisia a atins marginile impertinenței. Statele-Unite din America de nord vor sĕ refuse primirea jidovilor. Étă de ce apeléză Americanii la puterĭ, ca sĕ forțeze România de a îndeplini cererile temerare ale acestui popor, care a devenit o adevĕrată plagă în acea țéră.

„*Deutsche Zeitung*“ din Berlin nu crede de verosimil, ca puterile sĕ se alătureze pașilor întreprinșĭ de Uniunea americană, care nicĭ n'a semnat tratatul de Berlin, și constată, că Evreii din România sunt aprópe egal îndreptățițĭ și n'au de a se plânge, decât de noua lege a meseriașilor, care restringe potlogăriile lor. Pressa internațională și mai ales pressa jidovéscă din Germania, care salută intervenția Uniunei ca un fapt salvator, șĭ-a ales timpul fórte rĕu pentru campania sa. Se dice, că Evreii din România ar fi fórte nemulțumițĭ cu noua lege și că vor sĕ pună la cale o emigrare în masse. Acésta însĕ nu va sĕ dică alt-ceva, decât, că statele respective vor trebui sĕ ia mĕsurĭ preventive în potriva invasiunei acestor elemente, pe carĭ România își are motivele sale pentru a-le expulsa din țéră. De altminterĭ lamentațiunile pressei conduse de interesele speciale de rassă, se speră că vor rĕmâné fără efect.

Franța și Italia. Guvernul frances a făcut, în mod oficial, Italiei lungĭ și satisfăcĕtóre declarațiunĭ în privința discursului ținut de ministrul de marină al Franței, Pelletan, discurs prin care Italia s'ar fi putut crede atinsă.

Crisă ministerială în Franța. Era de prevĕdut, că faimosul discurs al ministrului *Pelletan* în Bizerta, va avé drept consecință o crisă ministerială parțială. Demersurile ambasadorului Italiei la Paris și probabil, că și acele ale representantului diplomatic al Germaniei, par a fi indicat ministrului președinte *Combes* soluțiunea, ce trebue sĕ dea afacerei, pentru a face sĕ se evite o încordare de relațiunĭ internaționale. Ministrul președinte *Combes* a ținut alaltăerĭ un discurs în *Marthon* (circumscripția electorală, care l'a ales la senat), în care după ce a afirmat, că doresce firm a întări bunele relațiunĭ dintre Franța și puterile strĕine, a dis următórele:

„Un cuvênt puțin sensațional scăpat din gura unui ministru (Pelletan) în focul improvisațiunei și în căldura comunicativă a unui banchet, chiar décă n'a avut decât valórea unei figurĭ retorice, el totușĭ devine îndată pentru dușmanii cabinetului cuvêntul de ordine al guvernului însușĭ. Șeful guvernului este singur responsabil de direcția politică; fie-care ministru individual nu-șĭ are competență și autoritate, decât pentru administrarea departamentului sĕu“.

Cuvintele acestea ale luĭ Combes involvă un blam la adresa luĭ Pelletan, o desavuare severă, din care ministrul marinei va trage consecențele, dându-șĭ dimisia. Se crede, că va dimisiona și ministrul de rĕsboiŭ André.

Turburările țĕrănescĭ din Rusia.

„*Vorwärts*“ din Berlin publică următorul ordin secret al ministeriului rusesc de interne, adresat tuturor guvernatorilor din Rusia:

Ordinul spune, că din relațiile, ce le-a primit secția polițienéscă, reiese, că rĕspândirea scrierilor revoluționare printre populația din provinciile imperiului, se întêmplă astfel:

Mai mulțĭ tinerĭ apar într'un district séu altul, traverséză ținutul cu trenul, séu călare, și împart printre popor cărțĭ și broșurĭ revoluționare, pe carĭ adeseorĭ le dau în mâna poporului cu rugarea de a-le ceti și a-le da apoi și altora sĕ le cetéscă. Se întêmplă și aceea, că scrierĭ de felul acesta le aruncă în casele și curțile țĕranilor, ba cu ocasia têrgurilnr, chiar în căruțele acestora, și în chipul acesta cărțile ajung până și în cele mai depărtate ținuturĭ ale imperiului.

Țĕranii cetesc bucuros cărțile și scrierile amintite și, după ce le cetesc, le dau altora, fără de nicĭ un gând reservat. S'a întêmplat chiar, ca astfel de cărțĭ sĕ fie cetite în public. După acésta s'au lățit printre țĕranĭ scirĭ despre împărțirea pămêntului, în urma căreia se creéză raporturĭ încordate între ei și proprietarii de pămênt. Poliția districtuală numai târdiu póte sĕ apară la fața locului și nu află alt-ceva, decât, că indivizĭ necunoscuțĭ, carĭ au traversat ținutul, au distribuit broșurĭ printre popor.

E lucru firesc, că cărțile și broșurile distribuite nu pot fi luate de la țĕranĭ, decât în parte minimă și investigația de obiceiu se încheie fără resultat, fiind-că pe distribuitorĭ nu i-a putut prinde și ei pot sĕ-șĭ urmeze activitatea în alte ținuturĭ.

Din cele spuse reiese, că lupta în contra unei astfel de propagande nu póte avé resultat și că în urma acésta tótă atențiunea autorităților trebue sĕ se îndrepteze spre arestarea criminalilor și ațîțătorilor și spre aflarea de mijlóce, carĭ sĕ facă imposibilă continuarea acestor fapte criminale.

Spre ajungerea acestui scop nu e suficient sporirea cadrelor gendarmeriei și poliției locale, ci trebue sĕ se recurgă la mĕsurĭ, carĭ sĕ lumineze țĕranii, așa încât ei înși-șĭ sĕ pună mâna pe ațîțători și sĕ-i dea pe mâna autorităților respective, peste tot sĕ ia și ei parte la stêrpirea radicală a rĕului. Intre țĕranĭ se vor afla și ómenĭ cumințĭ, carĭ sĕ colaboreze la arestarea criminalilor....

Ordinul e iscălit de șeful secției polițienescĭ din Petersburg, *Lopuchin.*

Congresul „Corda Fratres“.

I.

Sunt membru vechiu al Federațiunei internaționale de studențĭ „Corda Fratres“, a cărei înființare am salutat'o cu entusiasm, dându-mĭ sémă atât de importanța scopului măreț, ce'șĭ propuse a urmări, cât și mai ales de ocasiunea, ce o oferia studenților românĭ de pretutindeni a-se validita ca factorĭ egalĭ, în cultură și civilisațiune cu studenții națiunilor occidentale.

Viu acum a-mĭ da și eu părerea asupra unor cestiunĭ ardĕtóre, carĭ au preocupat congresele anterióre, fără vr'un resultat satisfăcĕtor pentru toțĭ cei interesațĭ, și carĭ au îndemnat pe colegii maghiarĭ a zădărnici ținerea congresului fixată pentru finea luĭ Septemvrie a. c. la Budapesta, cu tóte că ei au avut onórea de a li-se fi primit învitarea adresată congresiștilor, de a fi óspeții Ungariei.

Fost'a cu cale orĭ nu, zădărnicirea ținerii congresului la ei acasă, de către colegii maghiarĭ? Avênd în vedere interesele lor separatiste, carĭ nicĭ decum nu sunt compatibile cu interesele federațiunei, eu dic, că n'a fost consult și cu cale din parte-le a zădărnici ținerea congresului.

N'a fost consult pasul acesta din simplul motiv, că prin cestiunile ardĕtóre nu s'au delăturat, deciderea asupra lor decĭ numai s'a amânat, rĕmănênd a fi pusă la ordinea ḑilei într'un viitor congres, orĭ unde s'ar ține el.

Pentru federațiune însășĭ, faptul acesta constitue un inconvenient încât păn' acuma cestiunile carĭ trebue puse în serviciul scopului ei, n'au putut fi abordate în nicĭ un congres.

Mai mult, păn' acuma nicĭ măcar statutul și regulamentul, ce au fost propuse n'au fost acceptate încă de congres. Și întârḑierea acésta deplorabilă, atât din punct de vedere cultural, cât și material, nu e causată de alt-cine-va, decât de colegii maghiarĭ, carĭ țin morțiș la pretensiunile lor incompatibile cu însușĭ scopul federațiunei.

Pentru a documenta, că pretensiunile lor n'au nicĭ o basă sĕ fie satisfăcute, n'am decât s'analisez puțin articolii fundamentalĭ, acceptațĭ, ai federațiunei și sperez, că orĭ-cine va vedé clar în cestiunea ardĕtóre.

Acésta culminéză într'un articol din statut relativ la formarea secțiunilor de studențĭ din diferite țĕrĭ și de diferite limbĭ, cu întrebarea, la care încă nu s'a dat rĕspunsul decisiv: óre secțiunile sĕ fie formate după state, adecă după țĕrĭ cu marginĭ politice, recunoscute, séu după ținuturĭ cu marginĭ etnografice, adecă după naționalitățĭ, carĭ vorbesc aceeașĭ limbă?

Aci trebue sĕ mĕ opresc puțin pentru a scóte la ivélă un fapt, după care, pentru a satisface dorințelor unor naționalitățĭ, între carĭ și a Românilor, ar trebui sĕ fie pusă întrebarea și decĭ ar trebui sĕ se dea și rĕspunsul relativ la articolul amintit.

Décă privim harta etnografică a Europei, vedem că limba francesă dominéză un ținut continuu, nedespărțit de vr'un ținut dominat de altă limbă strĕină; căcĭ sub dominațiunea limbei înțelegem pe aceea a limbei vorbite de massa poporațiunei, ér nu a limbei oficióse, cum este în Alsația-Lotharingia, care politicesce se ține de Germania.

Tot-asemenea limba italiană dominéză Italia politică, propriu disă, și partea sudică a Tirolului austriac pe un teritoriu continuu nedespărțit de dominațiunea altei limbĭ strĕine.

Altfel e în Elveția, unde trei limbĭ: cea francesă, italiană și germană, dominéză fie-care pentru sine un teritoriu etnograficesce mărginit, în care fie-care limbă este pentru teritoriul sĕu și limba oficiósă. Insĕ deși în Elveția se vorbesc trei limbi diferite pe trei teritorii diferite, teritoriile la olaltă formézā un stat politic, ér locuitorii de limbĭ diferite *o singură națiune: națiunea helvetică.* Nimenĭ din locuitorii acestor trei teritorii nu se numesce pe sine Frances, German orĭ Italian, tocmai fiind-că nu se simte ca atare. Ér în cestiunile de naționalitate simțĕmêntul jócă un rol principal.

O deosebire facem noi Românii, carĭ cu limba nóstră dominăm ce-i drept un teritoriu continuu, nedespărțit prin nicĭ un teritoriu de altă limbă, dela Dunăre până la Tisa, Prut și Marea-négră. Dér în Macedonia mai trăiesc $1^1/_2$ milióne de Românĭ, carĭ simt românesce, se numesc pe sine Românĭ și vorbesc și ei limba celor de dincóce de Dunăre, căcĭ dialectul lor nu mult diferă de al nostru și-l și înțelegem mult mai bine, decât cum de esemplu sunt relațiunile între Saxonĭ și Bavarezĭ, carĭ prin dialectele lor nu se pot înțelege, decât numai prin limba literară comună. Noi ceștĭ de dincóce de Dunăre ne numim *Românĭ*, cei din Macedonia *aromânĭ*, în fond acelașĭ nume. Dér teritoriul dominat de limba română nu e continuu în spre Macedonia, ci e despărțit de alte limbĭ strĕine.

Astfel stând lucrurile e evident, că pentru noi întrebarea și rĕspunsul la formarea secțiunilor, avênd în vedere atât interesele nóstre naționale cât și cele ale Federațiunei, carĭ sunt compatibile unele cu altele, — nu pot sĕ se îndrepteze nicĭ după considerațiunile de stat politic, nicĭ după acele de ținut etnografic (décă îl înțelegem pe acesta ca continuu, decĭ neîntrerupt de nicĭ un teritoriu cu limbă strĕină, fie pe o întindere cât de îngustă), ci numai după considerațiunile de limbă și simțĕmênt. Simt românesce, vorbesc românesce, sunt Român orĭ-unde așĭ viețuì!

Punctul acesta de vedere este și trebue sĕ fie și acela al Francesilor și Italienilor, altmintrelea ei n'ar recunósce principiul de naționalitate, — de unde urméză, că noi Românii avem causă comună cu principalele două națiunĭ representate în Federațiune.

Insemnătatea ce ar avé pentru noi Românii de pretutindenĭ formarea secțiunilor după naționalitățĭ, din punct de vedere al unității culturale, cred că nu e de lipsă a o mai accentua.

Căcĭ Federațiunea n'are alt scop decât desvoltarea culturală și civilisatorică a diferitelor națiunĭ în pace una lângă alta, și în înțelegere una cu alta, spre ajungerea scopului suprem: *pacea universală între popóre.*

Sĕ vedem acum, carĭ sunt pretensiunile colegilor maghiarĭ.

Ei pretind, ca secțiunile sĕ se formeze după state cu marginĭ politice recunoscute. Acésta constitue un interes separat al lor, cu totul contrar intereselor și scopului Federațiunei, ceea-ce va ieși la ivélă din cele de mai jos.

Cu interesele lor specifice ei urmăresc un scop ascuns în sînul Federațiunei, pe acela, ca noi studenții românĭ dintre Tisa și Carpațĭ, în numĕr destul de considerabil, făcênd parte din secțiunea maghiară, sĕ nu ne putem validita înaintea lumei civilisate ca Românĭ cu o cultură și civilisațiune proprie, sĕ nu putem promova interesele nóstre culturale-naționale, căcĭ ei în secțiune dispunênd de majoritate, pretensiunile nóstre ar rĕmâné nebăgate 'n sémă.

In astfel de condițiunĭ noi conlucrând cu ei la olaltă am promova interesele lor culturale naționale carĭ tind într'acolo ca sĕ ne maghiariseze.

„Mĕi omule“, ar trebui sĕ ḑică cineva în astfel de împrejurărĭ „cum poțĭ tu pretinde dela mine ca sĕ conlucrez cu tine la peirea mea și la mărirea ta? Ar trebui sĕ fiu bolnav la creerĭ!“

Din cele scrise mai sus, din faptele sĕvîrșite ḑilnic, din atitudinea neamicală față de studenții universitarĭ românĭ din Ungaria a ministrului Wlassics, relativ la participarea celor dintâiŭ la congres reiese că scopul urmarit de colegii maghiarĭ cu pretensiunile lor în sînul Federațiunei, este numai și numai politic, separatist al lor, fără sĕ țină cont de scopul cultural și umanitar al Federațiunei.

Cum-că scopul urmărit de noi e compatibil cu acela al Federațiunei reiese din urmatórele:

Un articul fundamental ḑice în înțelesul lui:

„Fie-care membru federat s'angajézā pe cuvênt de onóre de a lucra după putință, sciință și consciință la promovarea intereselor și scopului Federațiunei, va contribui prin influința ce o va avé în stat și societate la apropierea amicală între popóre cu scop de a se cunósce și astfel a se respecta reciproc, va lucra într'acolo ca sĕ dispară ura dintre națiunĭ și rasse, va lucra spre ajungerea păcii universale între popórĕ“.

Așa-dér ajungerea acestui mare scop umanitar atêrnă în primul rênd dela *respectarea reciprocă.*

„Bine mĕi omule“ — ar trebui sĕ ḑică érășĭ cineva cuiva cu privire la cele de sus—tu nu vrei sĕ mĕ recunoscĭ ceea-ce sunt, și vrei cu tot de-adinsul sĕ mĕ nimicescĭ, atentând ḑilnic la esistența mea și tot tu vii și mai pretindĭ sĕ trăim în pace și sĕ te iubesc?! Eu adecă sĕ urmez preceptul: „Ce ție nu-țĭ place altuia nu face“, dér tu nu — ș'apoi sĕ trăim în pace! Mulțămesc de bună-voință, dér decât cu prețul acesta prefer mai bine sĕ nu fie pace, căcĭ și mie 'mĭ este dragă viéța!“

Câtă vreme colegii maghiarĭ persistă pe lângă pretensiunile lor, câtă vreme ceilalțĭ representanțĭ ai diferitelor națiunĭ nu se pot decide a judeca lucrurile din punctul de vedere corĕspunḑĕtor intereselor Federațiunii dictate de articolii fundamentalĭ și a da în urma acestei judecățĭ rĕspuns satisfăcĕtor, nu póte fi vorba de înaintarea și promovarea intereselor Federațiunii.

De la sĕrbările pentru Kossuth.

Apponyi n'a vorbit! Cei, carĭ așteptau cu gurile căscate vorbirea contelui Apponyi cu ocasia sĕrbărilor kossuthiste în Budapesta, au avut o mare desamăgire. *Apponyi n'a ḑis nicĭ un cuvênt.* Toțĭ s'au mirat de acésta „oratorie“ a contelui, dér au trebuit sĕ se împace cu situația....

„Reichswehr“ și kossuthiștii. *„Reichswehr“*, ḑiarul cercurilor militare din Viena, a publicat în ajunul sĕrbărilor pentru Kossuth un articol, care n'a fost de loc măgulitor pentru „idolul națiunei“. Óspeții cafenelei-Salmen (!) din Budapesta, înfuriindu-se din causa acésta, șĭ-au esprimat în scris „dispretul“ lor față de „Reichswehr“. Ei însĕ nu șĭ-au ajuns scopul, căcĭ oficiul telegrafic din Viena n'a înmânat redacției ḑiarului telegrama ofensătóre, care cuprindea următórele floricele de stil kossuthiști: „Articolul prim al fóiei d-vóstrĕ *sdrență*, corespunde vederilor vienese tîmpite. Numai disprețul póte fi rĕspunsul corect al Ungariei“. Proprietarul cafenelei a refusat sĕ mai priméscă ḑiarul. — Patria e mântuită.

„Eroismul“ Clușenilor. Plebea din Clușiŭ a ținut cu orĭ-ce preț sĕ facă demonstrație în ḑiua centenarului lui Kossuth contra acelora, carĭ n'au iluminat și n'au arborat stégurĭ în onórea „celui mai mare fiu al patriei“. Astfel au spart ferestrile la mai mulțĭ ofițerĭ c. și r., ér la advocatul Dr. *Isacu* n'a fost de ajuns, că au vociferat în cursul ḑilei nefaste, dér s'au încercat și în cursul nopții în două rêndurĭ sĕ facă „ispravă patriotică“ cu ferestrile d-lui advocat. Deși poliția avisată de cele ce se pregăteau a pus sĕ se păzéscă numita casă, totușĭ au reușit patrioții imberbĭ sĕ spargă câte-va ferestri, nu însĕ de la locuința d-lui Isacu, ci — o, ironia sorții! — de la locuința d-lui prim-fiscal comitatens Zabulik, care în aceeașĭ ḑi rostise în sala comitatului discursul festiv în onórea lui Kussuth! Erórea se esplică prin faptul, că Zabulik stă cu chirie în casele d-lui Isacu.

Din Turda vine scirea, că din incidentul sĕrbării pentru Kossuth, ce s'a făcut în acel oraș, kossuthiștii au provocat și pe Românĭ sĕ ilumineze. Românii însĕ n'au vrut sĕ rĕspundă acestei provocărĭ neghióbe. Urmările n'au lipsit. Infierbântații șoviniștĭ între sbierete au spart ferestrile locuințelor d-lor *Vlăduț* și *Mesaroș*— în onórea lui Kossuth.

„Valahii și aniversarea lui Kossuth.“ Diarul *„Ujság“* din Clușiŭ în numĕrul sĕu de la 20 Septemvrie, după-ce îșĭ varsă focul contra Românilor, carĭ nu serbătoresc aniversarea lui Kossuth împreună cu Maghïarii, găsesce totu-șĭ o consolare într'un fapt, pe care îl lăsăm sĕ urmeze, așa după-cum îl găsim descris în numitul ḑiar. Étă ce scrie „Ujság“:

...„Așa se vede însé, că nicĭ faimoșii agitatorĭ nu sunt toțĭ așa de negri la suflet, după-cum le place lor a-se arăta de maghiarofagĭ. Spre ilustrarea acesteia ne-a dat prilegiu d-l Iuliu *Coroianu* în sfânta ḑi a aniversării lui Kossuth. Noi, judecând din faptele de până acum ale d-lui Coroianu, credeam, că el e cel mai încăpăținat vrășmaș al ideii de stat maghiar, și étă... că serbéză acum împreună cu Maghiarii. D-l Coroian a dat o splendidă dovadă despre acésta prin faptul, că fiind citat într'un proces ca pîrît pe ḑiua aniversării lui Kossuth, a ținut sĕ-șĭ ia și dênsul partea sa din venerațiunea, pe care o datoresce fie-care adevĕrat Maghiar față cu cel mai mare fiu al patriei nóstre și — nu s'a presentat la proces. Tribunalul a justificat după merit absența d-lui advocat și nu l'a contumațat. Vedĭ, că totușĭ e bine, când dăm din când în când câte o dovadă despre patriotism, dór și Maghiarul scie sĕ fie atât de politicos și sĕ nu rĕsplătéscă așa ce-va cu ingratitudine!“

Semne d'ale timpului!

SCIRILE ḐILEI.

10 (23) Septemvrie.

O nouă societate românéscă în Clușiŭ. Ni-se scrie din *Clușiŭ*: Erĭ, în ḑiua de 21 Septemvrie, după sf. liturghie s'a ținut în biserica gr. cat. din Clușiŭ adunarea constituantă a societății femeilor pentru înfrumsețarea bisericei. Adunarea a fost presidată de d-na Leont. *Pop.* După deschiderea ședinței, d-l protopop Dr. *Dăianu*, dă cetire statutelor aprobate de consistoriul din Blașiŭ. Notar ad hoc al acestei ședințe fù ales părintele Augustin *Giurgiu.* Procedându-se la constituirea comitetului, fù alésă ca presidentă d-na vĕd. Alexă *Pop*, ér în comitet d-nele: Leont. *Pop*, Dr. *Ilea*, Virginia *Pop*, Ranta-*Buticescu*, *Giurgiu* și încă câte-va, ale căror nume îmĭ scapă, în numĕr total de 10. Membrii de încredere: Dr. *Dăianu*, *Roșianu*, Leotin *Pop*, Ranta-*Buticescu*, Dr. Stef. *Morariu* și Iac. *Mureșan.* Societatea numĕră până acuma vr'o 80 membri. La adunarea de erĭ s'au înscris membre fundatóre d-nele: Lucreția *Giurgiu* n. Rus și Virginia *Pop* (cu câte 40 cor.), ér membră pe viĕță (cu 20 cor.): d-na Aniți Dr. *Morariu* n. Bohățel. Dintre damele, carĭ au participat la numita adunare, afară de cele amintite, am remarcat pe următórele: *Vodă* n. Fogarasy, Maria *Popovicĭ*, Elis. *Sandu*, Maria *Pop* n. Cioplea, *Bodocan*, *Fodor*, apoi domnișórele: Veturia *Podobă*, Elena *Pandrea*, Claudia *Stanciu*, Vict. *Mureșan*, Ana *Cioplea* etc. — Cor.

Dieta — la Clușiŭ. Trei-ḑeci și șése de deputațĭ ș'au anunțat președintelui camerei ungare participarea lor la festivitatea desvĕlirei statuei lui Matia, ce se va face la 12 Oct. în Clușiŭ. Contele Apponyi a făcut cunoscut acésta primarului din Clușiŭ adăugênd, că va conduce în persónă pe deputațĭ la festivitate.

Cum a murit regina Belgiei. Din *Spaa* se comunică, cum-că regina Belgiei a murit la 7 óre 35 de minute séra. Pe când ședea la masă și cina, a căḑut d'o dată leșinată. Alergând doctorii, au constatat mórtea prin sincopa inimei.

Discursul Țarului. Discursul rostit de Țar la Kursk în fața representanților și bĕtrânilor comunelor rurale, e considerat de ḑiare ca un eveniment de fórte mare însemnătate. *„Nowoje Wremja“* vede în acest discurs o garanție pentru asanarea atmosferei țĕrănescĭ, căcĭ acum țĕranii vĕd deslușit, că guvernul nu póte fi amestecat de loc în svonurile împrăsciate despre împărțirea de pămênt. Prin acésta s'a luat agitatorilor posibilitatea de a asigura pe țĕranĭ, că de la Alesandru III încóce s'au produs schimbărĭ în tendințele guvernului. *„Swjet“* relevéză faptul, că revoltele din Rusia s'au produs tot-déuna prin abusul, ce se făcea de numele Țarului; prin urmare acum, când însu-șĭ Țarul a vorbit poporului, primejdia e înlăturată.

Schimbare în mersul trenurilor. Cu ḑiua de 1 Octomvrie se va întroduce pe linia ferată de stat o nouă ordine în mersul trenurilor, care se deosibesce în cât-va de cea valabilă în decursul verii. Pe călĕtorii, carĭ plécă și sosesc în Brașov, îi interesézā mai ales următórele disposițiunĭ: Trenurile accelerate, carĭ circulă actualmente între Budapesta și Alba-Iulia, vor circula peste Teiuș până la Brașov. Acest tren accelerat plécă din gara de ost a Budapestei la 6 óre 50 m. dim. și sosesce în Brașov la órele 10 și 4 m. séra, ér din Brașov plécă la órele 6 și 45 m. diminéța și sosesce la Budapesta, ca și până acum, la órele 9 și 35 m. séra. Trenurile acestea stau în legătură cu trenurile, ce sosesc și plécă din Copșa-mică spre Sibiiu și de către Sibiiu, și cu trenurile ce sosesc si plécă din Hașfalĕu (Hejasfalva) spre Odorheiul-sĕcuesc și de cătră Odorheiul-sĕcuesc. Trenul accelerat, ce actualmente circulă în ambe direcțiile între Budapesta și Predeal peste Arad va circula și în viitor în legătură cu trenurile, ce circulă între Budapesta și Solnoc cătră Clușiŭ, respective Oradea-mare; ér trenul între Arad și Predeal, nu va circula. Trenul Brașov-Zĕrnescĭ, care plécă din Brașov la 3 óre 30 m. d. a. și sosesce la 9 óre și 15 m. în Brașov, precum și trenul care sosesce din spre Zĕrnescĭ la 8 óre 34 m. séra, nu vor mai circula; din contră se pune în circulație un nou tren mixt, care plécă din Brașov la 5 óre 40 m. după amiaḑĭ și sosesce în Zĕrnescĭ la 6 óre 43 m. séra.

Societatea bis. lit. „Alexi Șincai“ din Gherla s'a constituit în ședința de la 18 Sept. astfel: Președinte: Tit *Demian* cleric IV-nit; vice-președinte: Vasiliu *Coșbuc* cleric IV-nit.; secretar: Teofil *Bocoșiŭ* cleric III-nit.; bibliotecar: Alesandru *Szilágyi* cleric III-nit.; cassar: Emiliu *Deac* cleric III-nit.; controlor: Dariu *Vlad* cleric IV-nit.; notar: Iulian *Man* cleric II nit.; archivar: Ioan *Bozga* cleric II-nit.

Concert militar în Blașiŭ. Cetim în „Unirea“: „Regimentul de infanterie nr. 64 staționat în Murĕș-Oșorheiŭ, în trecerea sa spre casă, venind de la manevre, s'a oprit și în orășelul nostru, cu care ocasiune, musica regimentului a arangiat Lunĭ în 15 Sept. un concert orchestral în

favorul fondului pentru masa studenților din loc. Programul variat și frumos a atras întrega inteligență din loc, așa încât a umplut spațiósa sala de gimnastică, unde s'a ținut concertul. Esecutarea programului a satisfăcut tóte așteptările și cele mai subtile. Disciplină rară, acuratețâ și desteritate, sunt trei însușirĭ, pe carĭ le posede capela regim. 64. Cele cincĭ puncte ale programului, compus din cele mai grele piese orchestrale, a stors admirațiunea publicului, așa încât după fie-care punct în urma aplauselor nesfîrșite, a trebuit sĕ mai adaugă câte-o piesă. Mai mult a plăcut „Uvertura" din opera „Mignon" de Thomas, și Fantasie română de I. Mureșianu, asemenea a plăcut și fantasia din opera „Faust" de Gounod, Preludiul și Barcarola din opera „Hoffmanns Erzählungen", de Offenbach, cât și Uvertura din opera „Wilhelm Tell" de Rossini. Publicul însuflețit ar fi tot ascultat frumósa musică, și nedepărtându-se îndată, s'a improvisat un joc, care a durat până târdiu. In urma amabilității, cu care d-l comandant al regimentului, colonelul Arendt, a pus la disposițiune capela militară, d-l profesor Mureșianu într'un toast mulțămi d-lui comandant, felicitându-l totodată și pentru achisițiunea unei asemenea capele militare, care de sigur, că ocupă un loc de frunte între capelele militare austro-ungare. Priméscă d-l colonel Arendt și pe acésta cale mulțămitele nóstre pentru momentele frumóse musicale oferite, cât și pentru fapta, cu carĭ a conlucrat a ne spori fondul, pentru masa studenților, — și fie sigur, că concertul de Lunĭ va rĕmânea un plăcut suvenir publicului blăjian".

Curs pregătitor pentru pedagogiu. „Societatea dómnelor române din Bucovina" aduce la cunoscință, că a înființat în anul acesta un curs pregătitor pentru copilele, carĭ voesc sĕ se prepare pentru examenul de primire în pedagogiu. Cursul se va ține în localitățile „Soc. dómnelor române", strada armenéscă nr. 24, Cernăuțĭ. Copilele, carĭ doresc sĕ frequenteze acest curs sĕ se anunțe la conducĕtórea cursului.

Demonstrații buro-file. O depeșă din Anvers (Belgia) anunță, că s'au făcut demonstrații în urma meetingului buro-fil ținut acolo. Generalii burĭ *Dewett* și *Delarey* au fost dușĭ pe umerĭ la otel de către popor. — După o depeșă din Berlin se pregătesce acolo o primire frumósă generalilor burĭ.

Proces pentru falsificarea actului de căsĕtorie a unui archiduce. La *Laibach*, în provincia Carniolia, a început judecarea secretă a procesului intentat contra lui *Max Staundiger*, acusat, că a falsificat actul pretinsei căsĕtorii a rĕposatului archiduce Ernest cu baronésa Walburg, în scop, ca pretinșii fii ai archiducelui sĕ capete moștenirea marei lui averi.

Un tren în flăcărĭ. O telegramă transmisă de „Agenția Havas" anunță, că un tren de petrol, care mergea spre Statele-Unite, s'a aprins în drum. Din personal n'au scăpat decât 12 ómenĭ și aceștia cu rănĭ grave. Restul de 11 au ars de vii.

O profetă, care face sensație. Se telegrafézà din Neapole, că acolo stârnesce mare sgomot o femeie din popor, anume *Vicenza Didio*, care dice, că e sfântă și face profeții dintre carĭ unele s'au adeverit.

De la comună.

In dilele de 17 și 18 l. c. representanța comunală a orașului Brașov a ținut adunare generală ordinară. Acestei adunărĭ i-a premers o ședință estraordinară sub președința d-lui viceșpan Dr. F. *Jeckel*, care a avut de obiect alegerea unui veterinar la abatorul comunal. Dintre 8 concurenți câți și-au înaintat petițiile, au fost candidațĭ 4, ér din aceștia a fost ales d-l David *Popovicĭ.*

După acésta a urmat adunarea ordinară a representanței sub președința d-lui senator Oscar *Alesius*, ca substitut de primar.

Obiectul cel mai important al adunării a fost cestiunea canalisării orașului.

Referentul A. *Schnell*, consilier la magistrat, a cetit un raport detailat. Étă pe scurt resumatul propunerilor făcute de Magistrat:

Representanța comunală sĕ decidă a se esecuta hotărîrile de mai înainte relative la canalisarea cetății, începênd din Scheiŭ, Str. Prundului impreună cu Prundul, str. Caterinei și din Brașovechiu, începênd cu str. Lungă. Canalisarea celorlalte părțĭ: Scheiul, Brașovechiu și Blumĕna sĕ se lase pentru un alt termin.

Pentru tóte realitățile din reionul de canalisare este obligătóre anexarea apelor destinate pentru întrebuințare, ér la zidirile cele nouĕ este obligătóre și anexarea umblătórelor.

Taxa de întrebuințare va fi de 1% a întrebuințării brute a apei de la fiecare casă și ½% pentru umblătorĭ.

Cheltuelile canalisării le vor suporta proprietarii de case din reionul de canalisare. Aceste cheltuelĭ se vor acoperi dintr'un împrumut amortisabil și anume: cheltuielile pentru cetate și părțile din Scheiŭ și Brașovechiŭ 735.769 coróne.

Inceputul lucrurărilor se va face în primăvara anului 1903.

Proiectul magistratului a fost urmat de o lungă desbatere.

Dr. K. *Lurtz* combate proiectul, pe motiv că impune prea grele sarcinĭ și că o canalisare fără întroducerea umblătórelor în rețeaua de canalisare n'are nicĭ un efect. Apoi mai spune d-l Lurtz, că taxele ce se întroduc sunt nedrepte, ér operatul financiar presentat imperfect. Face propunere pentru amânare, cu scop de a se complecta planurile.

Dr. A. *Fabritius* sprijinesce proiectul.

Dr. *Flechtenmacher* sprijinesce propunerea lui Dr. Lurtz.

Dr. *Baiulescu* sprijinesce propunerea comitetului permanent, deóre-ce numai de la o canalisare care corĕspunde tuturor cerințelor sanitare se póte aștepta o îndreptare radicală a stărilor nóstre sanitare.

După o discuțiune mai îndelungată, propunerea se pune la vot și se primesce propunerea lui Dr. Lurtz cu amandamentele lui Dr. Flechtenmacher. Pentru acéstă propunere s'au dat 31 voturĭ contra 19.

Din punctele, ce s'au desbătut în ședința de a doua di amintim următórele:

Relativ la construirea drumului de după ziduri, se rĕspunde la un ordin al ministrului de interne, care cere desbaterea acestei afacerĭ, că dorința ministrului nu se póte împlini.

Se primesce lista viriliștilor pe anul 1903.

In comisiunea agricolă se aleg ca membri ordinarĭ: G. Schlandt, G. Salmen, G. Liehr, I. Maximilian, I. Gandi și I. Müller, ér ca membri suplențĭ: A. Fink, F. Hennig și G. Tontsch.

Romanul unui mare duce rusesc.

„Petit Bleu" din Paris publică următórele amĕnunte interesante despre tragedia marelui duce rusesc Paul *Alexandrovicĭ*:

Marele duce rusesc Paul *Alexandrovicĭ* și-a tras în nóptea de 15 Sept. un glonț în cap în „Hotel d' Europe" din Algir. Deja la începutul anului prințul vĕdù în Petersburg o tînĕră și frumósă femeie cu ocasia unei reviste militare. Ochii negrii și minunațĭ ai femeii au făcut o adêncă impresie asupra lui. Indată după revistă adjutantul sĕu a sciricit după numele și adresa femeii și deja a doua di Alexandrovicĭ se plimba pe dinaintea casei inginerului *Listerkorst.*

Tinĕra femeie era adecă nevasta acestui inginer. Sórtea însĕ nu i-a surîs prințului. Zadarnic se plimbà el dile întregĭ pe dinaintea casei inginerului, căcĭ tînĕra femeie nu se arăta. Amoresatul a adresat frumósei femei o scrisóre. Dómna Listerkorst n'a cutezat se tradeze bărbatului sĕu pe marele duce. Amorul acestuia îĭ lingușia vanitatea și a doua di șĭ-au dat o întâlnire.

Pe la începutul lui Septemvrie nevasta inginerului dispărù din capitala ruséscă și tot atuncĭ dispărù și urma prințului Alexandrovicĭ. Inginerul anunță la poliție dispariția nevestei sale, dér poliția — din considerații ușor de priceput — n'a comunicat bărbatului, că femeia lui a dispărut cu Alexandrovicĭ.

La 13 Sept. cei doi amoresațĭ sosiră pe un yact în Anglia, unde au descins ambii la hotelul „d' Europe". Tinĕra femeie s'a înscris în lista óspeților sub numele de *Legosnieux* și ocupa o odae separată. In nóptea de 15 Sept. Alexandrovicĭ întrà în odaia tinerei femei, de unde peste câteva minute se audi o detunătură. Personalul de serviciŭ al hotelului grăbi în odae, în al cărei prag sta o femeie frângêndu-șĭ mânile și strigând după ajutor. Marele duce sta întins, nemișcat, jos ér lângă el un revolver fumegând încă, cu care se împușcà în tîmplă. Rana sângera tare și un medic chemat în grabă i-o legà. Consulul rusesc din Algir a fost avisat îndată asupra casului și s'au luat mĕsurĭ, ca marele duce sĕ fie transportat la spital. S'au luat tóte precauțiunile, ca casul acesta sĕ nu fie divulgat.

Marele duce s'a împușcat din causă, că tînĕra femeie îĭ declarase, că nu va mai rĕmênê cu el, ci vré sĕ se reîntórcă la Petersburg. Glonțul n'a străbătut osul tîmplei și rana nu e așa de primejdiósă cum se credea la început. Medicii cred, că marele duce se va restabili în câte-va sĕptĕmânĭ.

Dàre de sémà și mulțumită publică.

Cĭachi-Gârbău, August 1902.

Cu ocasiunea petrecerei din 27 Iulie a. c. aranjată în favorul bisericei gr. cat. din Cĭachi Gârbău au întrat 339 cor. 80 fil. din carĭ subtragêndu-se cheltuelile de 134 cor. 96 fil. resulta un venit curat de 204 cor. 84 fil.

Oferte benevole și contribuirĭ au întrat dela următorii marinimoșĭ domnĭ: Dr. Simeon Tămaș adv. (Hida) 10 cor. Ioan Popu Florentin prof. pens. (Poptelec) 2 cor. Szarka Jozsef mĕsariu (P. Cseh) 2 cor. Turcsa Tivadar (Cs. Gorbó) 4 cor. Pachomiu Pop preot (Lozna-mare) 4 cor. Vasiliu Pop protop. (Cristotel) 2 cor. Aurel Mezei not. cerc. (Surduc) 2 cor. Vasiliu Sastraș preot (Cernucu) 3 cor. Dr. Gajzagó Ernö pretore (Cs. Gorbo) 1 cor. Victor Varga preot (Poptelec) 1 cor. Alesiu H. Coste preot (Tiha) 1 cor. Mihaiu Pop preot (Babutin) 1 cor. Iuliu Mihali propr. (Hușmezeu) 2 cor. Ioan Pop not. cerc. (Zalha) 2 cor. Gregoriu Rusu docente (Cs. Gorbó) 20 fil. Aurel Fodor preot (P. Cseh) 2 cor. David Deac preot (Piglișŭ) 2 cor. Alexandru Pop diurnist (Cs. Gorbo) 1 cor. Iulian Anceanu preot (Surduc) 1 cor. Familia Rezei protop. (Supur) 1 cor. Teodor Nechita esec. (Zelau) 1 cor. Paul Roșca protop. (S. Petru) 4 cor. Ioan Pop preot (Miluan) 3 cor. Kádelburger Géza veterinar (Cs. Gorbó) 1 cor. Anania Horvat cantor (Solomon) 1 cor. Teofil Olteanu preot (Todora) 1 cor. Vasiliu Olteanu preot (Valasut) 1 cor. Szarvaty Iozsef protopretore (Cs. Gorbo) 2 cor. Demetriu Dragoș preot (Bainț) 6 cor. Dr. Ladislau Gyurkó adv. (Jibău) 5 cor. Nicolau Stefan preot (Bercea) 2 cor. Demetriu Mureșan preot (Chechiș) 1 cor. Ioan Póp preot (Balanu) 1 cor. Dr. Pataki Albert medic (Cornucu) 8 cor. Aurel Domșia doc. (P. Cseh) 20 fil. Andreiu Filip not. cerc. (Bezded) 2 cor. Andreiŭ Pop diurnist (Cs. Gorbó) 40 fil. Piskolti Zoltán farmacist (Cs. Gorbó) 2 cor. Füzes Todor propr. (Cs. Gorbó) 2 cor.

Priméscă marinimoșiĭ contribuitorĭ și pe acéstă cale mulțămitele nóstre cele mai sincere.

A.....a.

NECROLOG. Ni-se scrie din Bêrlad, că în diua de 28 August (10 Septemvrie) a. c. a repausat acolo în mod subit Alesandru *Pop*, profesor de limba română la liceul „Codreanu" din acel oraș. Alesandru Pop era fiu de grănițer, și s'a născut în Sângeorgiul-român. După-ce șĭ-a făcut studiile secundare în Năsĕud și Blașiŭ, a trecut în România, unde a funcționat scurt timp ca telegrafist la căile ferate, ér pe urmă a fost primit ca intern în școla normală superióră, urmând la universitate cursurĭ de istorie și filologie. După terminarea studiilor universitare a fost numit bibliotecar la Academia Română, apoi funcționar în ministerul cultelor și instrucțiunei publice, pe urmă profesor la liceul St. Sava, la gimnasiul din Tulcea, ér de la 1894 era profesor la liceul din Bêrlad, unde a încetat din viéță, lăsând o vĕduvă neconsolabilă și patru fetițe în etatea cea mai fragedă. Despre mórtea și înmormêntarea lui Alesandru Pop cetim în „Vocea Tutovei" următórele:

Mercurĭ diminéța 28 August a încetat din viéță, profesorul de la liceul Codrénu din localitate, Alesandru Pop. Mórtea subită a acestui apostol al luminei dusă ca fulgerul în tot orașul, a atins puternic inimile prietinilor, cunoscuților și cu deosebire ale colegilor sĕi. Inmormêntarea rĕmășițelor pămêntescĭ a regretatului defunct, a avut loc în diua de 29 August. Cortegiul funebru a pornit de la locuința defunctului str. Epureanu parcurând mai multe strădĭ. In drumul spre lăcașul de vecĭ, în fața Liceului Codrénu unde a funcționat atâta vreme ca profesor, colegul sĕu V. *Simionov* a ținut un discurs bine simțit de toțĭ cei ce însoțiau carul funebru. A vorbit apoi tot în fața liceului elevul Iancu din clasa VIII-a. La mormênt unul dintre cei mai merituoșĭ elevĭ ai lui, tot din clasa VIII. Alesandru *Dorin* a vorbit asemenea în jalea de nedescris a asistenților ce priveau pentru ultima óră corpul aceluia, ce se bucura de iubirea tuturor celor ce l'au cunoscut, ca om și ca profesor. Regretând și noi mórtea lui Alexandru Pop, transmitem condolențele nóstre familiei îndurerate, dicênd: Fie-i țĕrîna ușóră!

ULTIME SCIRI.

Sofia, 23 Septemvrie. Din sorginte streină se vestesce, că Austria, Germania, Italia și Anglia au trimis o notă comună guvernului bulgar, cerênd ca sĕ schimbe programul sĕrbărilor de la Șipca. Marele duce Nicolae Nicolaevicĭ nu va participa la sĕrbare. Ceilalțĭ óspețĭ rușĭ vor merge direct de la Burgas la Șipca. După ce vor asista la serviciul divin, se vor reîntórce îndată, fără sĕ se oprescă nicăirĭ. Nu se vor mai învita notabilĭ și representanțĭ ai comunelor, al căror numĕr se fixase la 2000. Nicĭ manevre nu se vor face în fața óspeților rușĭ. Tótă serbarea va ținé numai o di. Pressa bulgară insultă tripla alianță dicênd, că ea caută sĕ suprime slavismul în Balcanĭ.

Diverse.

Jurămêntul chinez. O scenă originală s'a observat dilele trecute la un tribunal englez. Aicĭ erau prezențĭ vre-o patru decĭ de matrozĭ chinezĭ, dintre carĭ unul fù citat ca martor și pentru-ca el sĕ pótă depune jurămêntul după maniera sa ortodoxă, i-s'a dat o farfurie, pe care el avea sĕ o spargă pe banca martorilor. Judecătorul rosti după aceea următórele cuvinte: „Ai sĕ spui adevĕrul, întregul adevĕr, și décă nu vei spune adevĕrul, atuncĭ sufletul tĕu sĕ se sdrobéscă ca și acéstă farfurie!"

Sosițĭ în Brașov.

Pe diua de 22 Septemvrie 1902.

H. Europa: Berger, Carrer, Viena; Lang, Cohalm; Mészáros, Arad; Fried, Cs. Szereda; Szentkirályi, Clușiŭ; Ianopol, Roșiorii de vede; Henzel, Bucurescĭ; Rontzky, Câmpina; Grădișteanu, Campulung; Vandor, Schäffer, Mellitzer, Békés. Reich, Poros, Reiner, Gozleth, Kellner, Budapesta.

H. Bucurescĭ: Muns, Bucurescĭ; Pisca, Buștenĭ, Kopralik, Viena; Goldstein, Kovács, Pesta; Ilosvay, Făgăraș; Sandor, Clușiŭ; Halász, Baig, Kecskemety, Ipolyság; Beer, A.-Iulia; Pavlik Lukaszki, Brașov; Heller, M.-Füzes; Stern, Bermann, Pesta; Mánai, Viena; Aubin Királyhalma.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ scolare.

Recompensele şi pedepsele în şcóla poporală, studiu pedagogic de *d. Darіu*, cu un adaus, 64 pag. format mare. preţul 60 banĭ, sĕ póte procura dela Tipografia A. Mureşianu, precum şi dela autor şi ndi librariĭ.

Cântul în şcóla poporală de *Iulіu Pop*, învĕţător în Năsĕud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, profesor la seminariul din Blaşiu. Preţul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbei române, pentru şcólele inferióre, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Papiu*. Partea I. Etimologia. *Ediţiunea II.* Preţul 50 banĭ.

„**Invĕţătură creştinéscă**" séu ***Catechismul mare*** pentru tinerimea greco-cat *Ediţiunea III.* (1898). Cu binecuvêntarea episcopului de odinióră al Gh-rlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunĕtăţirĭ şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag., format 8[0], e legată solid şi costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

„***Carte de cântece*** pentru tinerimea şcolară adunate şi aranjate de Ioan *Dariu*". A apărut numai acum şi conţine: hore, marcurĭ şcolastice şi eroice, elegii, imnurĭ, şântece religióse şi alte multe soiurĭ alese din cele mai frumóse şi de cei mai vestiţĭ poeţĭ ai noştri. Costă 50 b. (plus 10 b. p.)

Oral general pentru şcóla română cu 6 clase şi cu un singur învĕţător de Georgiu Maĭer. Preţul 80 b. (+ 10 b. p.)

Indreptar teoretic şi practic pentru ămêntul intuitiv în folosul elevilor preparandialĭ, a învĕţătorilor şi a altor ómenĭ pe şcólă de V. Gr. *Borgovan* prof. de pedagogie. Ediţiunea III. Preţul 2 cor. 40 banĭ (+ 10 b. p.)

Scriptologia, séu modul de a învĕţa cetitul scriind. Indreptariu pentru învĕţătorĭ la tractarea Abecedarului de Basiliu *Petri* prof. preparandial pens. Preţul cor. 2. (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru şcólele popor. rom. întocmit pe basa noului plan ministerial de învĕţ. de Ioan *Dariu* cu concursul mai multor barbaţĭ de şcólă. Partea I. pentru anul I-iu şi al II-lea de şcólă. Preţul 32 banĭ (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru şcólele poporale de F. E. Lutz. Tradusă de un învĕţător după a 9 ediţie germână. Anul I şi II. de şcólă. Numerii 110, —10—20 şi 20—100. Preţul 40 b. plus 5 b. porto.

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„***Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa***", interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

Viaţa şi operile lui Andreiu Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiu. Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparand al din Blaşiu.

„***Pentru memoria lui Avram Iancu***". Apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„***Pintea Vitézul***", tradiţiunĭ. legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre erou. Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ plus 6 banĭ porto.

„***Românul în sat şi la óste***". Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

„***David Almăşianu***", schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Pacăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„***Ţĕranul român şi ungur din Ardeal***". studiu psihologic poporal de I. *Paul*. Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„***Reflexiunĭ fugitive***" la cap. I din cartea lui Dr. Réthi Lászlo întitulat „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása", scrisă de Arghirobarb. Preţul 40 banĭ. (+ 56 p.)

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iraclie *Porumbescu*. Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Septemvrie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120 30
Renta de corône ung. 4%	98.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	—.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	—.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	—.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.95
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	206.80
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	162 —
Renta de argint austr.	101.10
Renta de hârtie austr.	100.95
Renta de aur austr.	121.25
Losurĭ din 1860.	151.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.92
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	729.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	687.50
Napoleondorĭ	19.05½
Mărcĭ imperiale germane	117.07½
London vista	239.60
Paris vista	95 10
Rente austr. 4% de corône	10 [illegible]30
Note italiene	94 75

Cursul pieţei Braşov.

Din 21 Septemvrie n. 1902.

	Cump.	Vênd.
Bancnot rom.	18.90	18.94
Argint român.	18.80	18.88
Napoleond'orĭ.	19.04	19.07
Galbenĭ	11.20	10.30
Ruble Rusescĭ	2.54	—.—
Mărcĭ germane	117.25	—.—
Lire turcescĭ	21.40	21.5[illegible]
Scris fonc. Albina 5%	101.—	102 —

Anunţ.

In comuna **Rĕhău,** aprópe de Şebeşul-săsesc. cu 2[illegible]00 locuitorĭ, curat românéscă, **se află de vêndare** sub condiţiunĭ favorabile

douĕ curţĭ separate

vis-à-vis,

cu 4 odăi de locuinţă, culine, cămară, douĕ pivniţi marĭ, grajdurĭ, şură şi alte edificii economice, tóte solid clădite şi în stare bună, cu **grădina de pomĭ** şi de **legumĭ** şi **o jumĕtate jugĕr vie** la curte, sub Nr. 412, situate în centrul comunei şi fórte potrivite pentru deschiderea unei prăvăliĭ, de care nu se prea află în acéstă comună numai nisce trafice; tóte se pot ocupa din **1-a Noemvrie a. c.**, ér informaţiunile necesare le dă proprietarul de acolo

Ioan Oncescu.

Sz. 8200—1902.
tlkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a „Furnica" takar-pénztár részvénytársaság végrehajtatónak Popa Petru és Modorcea G. Ádám végrehajtást szenvedő elleni 320 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törv.-szék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén lévő a Grid község határán fekvő, és 1) a gridi 419 sz tljkvben A †

55	hrsz. egész ingtlnra	160 kor.	3415/2	hrsz. egész ingtlnra	16 kor.
548	„ „ „	4 „	7020/2	„ „ „	22 „
3089	„ „ „	10 „	98152/b	„ „ „	69 „

2) A gridi 362 sz. tlkjkönyvben A † 4866/7 hrsz. egész ingatlanra 249 kor., a 4866/8 hrsz. egész ingatlanra 245 kor., a 4866/9 hrsz. egész ingatlanra 71 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1902 évi Október hó 10-ik napján délelőtt 9 órakor** Grid községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1902 évi május hó 22-ik napján.

A kir. járásbiróság, mint tlknyvi hatóság.

Tömös
kir. albiró.

672.1—1

A V I S!

Subscrisul aduce la cunoscinţa On. public, că a înfiinţat **un stabiliment** de

Văpsitorie şi spălătorie chemică

în Braşovul-vechiŭ, Strada lungă Nr. 134.

Orĭ şi ce Garderobă (**vestminte**) de **bărbaţĭ** şi **dame** din **mătase, catifea, lânurĭ, uniforme militare, stofe de mobilă, panglicĭ, dantele, perdele, umbrele** etc. se curăţă în 12 óre aşa de perfect, că devin ca nouă.

Specialităţĭ: din **stofe de Kamgarn curată** cu **desĕvîrşire glanţul,** ce se ivesce.

Văpsitorie **de blănurĭ, pene de Struţ şi mănuşĭ glacé de pele.**

La cas de necesitate, mĕ rog a face încercare cu stabilimentul meu.

Comande d'afară se esecută prompt şi ieftin.

Josef Schmitz,
văpsitorie şi spălătorie chemică
Braşovul-vechiŭ, str. lungă nr. 134.

(665,3—10.)

TIPOGRAFIA A. Mureşianu

Braşov, Tĕrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕdut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posiţiune de a puté esecuta **orĭ-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR. ARGINT ŞI COLORI.

CĂRŢĬ DE SCIINŢĂ,
LITERATURĂ ŞI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORI.

ANUNŢURĬ.

REGISTRE şi IMPRIMATE
pentru tóte speciile de serviciurĭ.

BILANŢURĬ.

Compturĭ, Adrese,
Circulare, Scrisorĭ.
Couverte, în tolă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURĬ şi RESTAURANTE.

PREŢURĬ-CURENTE ŞI DIVERSE

BILETE DE INMORMÊNTARI.

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Braşov Tĕrgul Inuluĭ Nr. 30, etagiul I**, către stradă. — **Preţurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.

Tipografia A. Mureşianu Braşov.